

Helyzetkép az iparról, 2017

Tartalom

Összefoglalás	3
1. Nemzetközi kitekintés	3
2. Az ipar helye a nemzetgazdaságban	5
2.1. Makrogazdasági jellemzők	5
2.2. Az ipar szervezeti keretei	5
2.3. A munkavállalók száma, átlagkeresete és a termelékenység	6
2.4. Az ipar beruházásai	8
2.5. Az ipari árak	10
3. Az ipari termelés és értékesítés főbb jellemzői	11
3.1. Az ipari termelés alakulása	11
3.2. Létszám-kategóriák szerinti termelés és értékesítés	12
3.3. A rendeltetés szerinti ágazatcsoportok szerinti termelés és értékesítés	14
4. Az ipari alágak teljesítménye	15
4.1. Gépipar	16
4.2. Vegyipar	18
4.3. Kohászat	19
4.4. Élelmiszeripar	19
4.5. Könnyűipar	20
4.6. Egyéb feldolgozóipar	21
4.7. Az ipari szerkezet változása	22
5. Területi összehasonlítás	23

Jelmagyarázat

További információk, adatok (linkek)

Táblázatok

Módszertan

Összefoglalás

Az előző évi kismértékű növekedés után **2017-ben az ipari termelésben** folytatódott a bővülés: a kibocsátás **4,8%-kal emelkedett** az egy évvel korábbihoz képest, elsősorban a feldolgozóipar két legnagyobb súlyú gépipari ágának, a jármű és a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása – együttesen több mint 40%-ot adó – jelentős teljesítményének köszönhetően.

A magyarországi ipari termelés és értékesítés alakulását alapvetően a világgazdaságban – és ezen belül is leginkább az Európában – végbemenő gazdasági folyamatok határozták meg.

A **külpiaci eladások** 2017-ben 5,3%-kal nőttek. Több mint húsz év távlatában – 2009 és 2012 kivételével – minden évben az exportértékesítés volt az ipari termelés hajtóereje. Az ipar **hazai eladásai** – a 2016. évi 1,1%-os csökkenés után – 3,6%-kal emelkedtek.

Az ipar nemzetgazdasági ágai közül a legnagyobb, több mint 95%-át képviselő **feldolgozóipar 2017. évi, 4,9%-os növekedése** – meghaladva az előző évi 1,4%-os, szerényebb mértékű emelkedést – az export bővülésével párhuzamosan ment végbe. A feldolgozóipari ágak döntő többségénél a külpiaci eladások játszottak meghatározó szerepet. A három legnagyobb súlyú terület közül a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása bővült a legjobban (8,8%-kal), a járműgyártás kibocsátása csak kisebb mértékben, 1,5%-kal emelkedett. Az élelmiszer, ital és dohánytermékek gyártását is mérsékeltebb, 2,0%-os növekedés jellemezte. Az ipari termelésből mindössze 0,3%-kal részesedő **bányászat** termelése 24%-kal nőtt 2016-hoz viszonyítva, míg a 4,2%-os súlyú **energiaipar** kibocsátása gyakorlatilag stagnált.

Az ipari termelés **minden régióban** emelkedett, a legnagyobb mértékben Észak-Alföldön (7,7%), a legkevésbé Budapesten (2,2%).

Az iparban **beruházásokra** 2017-ben 2104 milliárd forintot fordítottak, összehasonlításként 7,6%-kal többet az egy évvel korábbinál.

Az **ipari termelői árak** 2017-ben az előző évhez mérten 3,3%-kal magasabbak voltak.

Az **egy alkalmazásban állóra jutó ipari termelés** 2017. évi 1,4%-os növekedése a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások körében 3,2%-os létszámbővülés mellett következett be.

2017-ben a versenyszféra legalább 5 főt foglalkoztató szervezeteinél az **alkalmazásban állók létszáma** 2 millió 185 ezer fő volt.

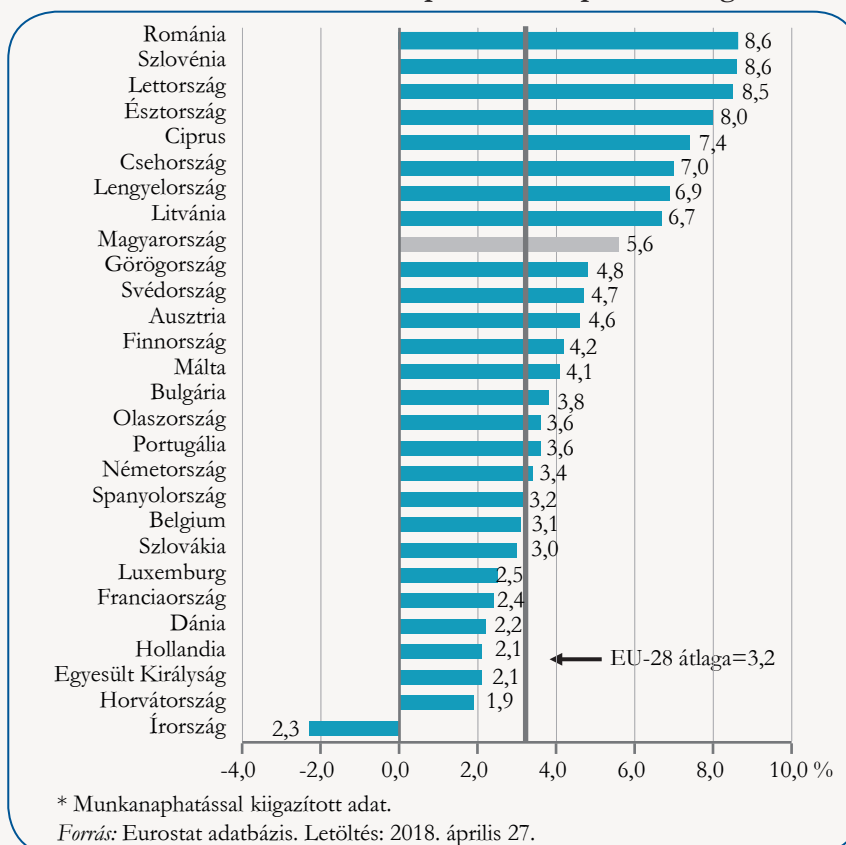
1. Nemzetközi kitekintés

Az elmúlt évekhez hasonlóan Magyarország 2017-ben is az élmezőnyben szerepelt az Európai Unió (EU-28) országai között az ipar (víz- és hulladékgazdálkodást is tartalmazó) 26,6%-os részesedésével az összes bruttó hozzáadott értékhez való hozzájárulásában (az uniós átlag 19,6% volt). A legnagyobb ipari részesedést Írország (34%), a legkisebbet Luxemburg (7,2%) adta. Csak a feldolgozóipart nézve Írország (32,3%), Csehország (27,1%) és Szlovénia (23,8%) után a negyedik helyet foglaltuk el 23,6%-kal.

Az **Európai Unió ipari termelése** – a munkanappal kiigazított indexek szerint – **2017-ben 3,2%-kal nőtt** 2016-hoz és 9,1%-kal emelkedett 2010-hez képest. 2017-ben a legnagyobb mértékben, 8,6%-kal Románia kibocsátása haladta meg az egy évvel korábbit (2016-ban csak kismértékben, 1,3%-kal növekedett), a rangsorban a második helyre Szlovénia került, 8,5%-kal. Magyarország a 2016. évi 0,7%-os növekedés után 2017-ben az 5,6%-os termelésbővülésével az első tíz ország között szerepelt. A régiós versenytársak mindegyikében emelkedett az ipari termelés: Csehországban 7,0, Lengyelországban 6,9, Szlovákiában 3,0%-kal. A nagy ipari országok közül a termelés Németországban 3,4, Olaszországban 3,6, Spanyolországban 3,2, Franciaországban 2,4, az Egyesült Királyságban pedig 2,1%-kal nőtt, mindegyikük esetében magasabb volt a növekedés üteme, mint 2016-ban. Csak egy tagországban, Írországban csökkent az ipari kibocsátás (2,3%-kal).

1. ábra

Az ipari termelés változása az előző évhez képest az Európai Unió tagállamaiban, 2017*

2017-ben a 28 tagállamból 21-ben az ipari termelés meghaladta a **2010. évi szintet**, a legdinamikusabban, 56%-kal Írország kibocsátása bővült. Magyarország teljesítménye ebben az időszakban 29%-kal növekedett, és az uniós rangsorban a nyolcadik helyre került. 2010-hez viszonyítva a legrosszabb teljesítményt Finnország, Hollandia, Luxemburg, valamint Görögország, Spanyolország és Olaszország nyújtotta, ezen belül a legnagyobb mértékben, 13,8%-kal a kis súlyú Ciprus ipari termelése csökkent.

1. tábla

2010-hez képest a legnagyobb ipari termelésnövekedést mutató uniós tagországok, munkanappal kiigazított indexek szerint*

(%)

Ország	2013	2014	2015	2016	2017
Írország	95,9	116,0	158,9	159,9	156,4
Románia	120,2	127,8	131,6	133,3	145,1
Észtország	126,3	131,7	131,9	134,3	144,7
Szlovákia	118,0	122,3	131,1	137,4	143,1
Lettország	115,2	114,1	118,0	123,8	134,3
Lengyelország	110,9	114,4	119,6	123,3	131,7
Litvánia	113,9	114,3	119,5	122,9	131,6
Magyarország	105,7	113,4	121,5	122,2	129,1
Csehország	105,0	110,2	115,5	118,8	126,2
Szlovénia	99,6	101,3	106,5	114,8	124,0
Ausztria	107,4	108,4	110,7	113,8	118,5
Bulgária	105,4	107,3	110,2	113,1	117,5

*Forrás: Eurostat.

2. Az ipar helye a nemzetgazdaságban

2.1. Makrogazdasági jellemzők

Az **ipar** teljesítménye Magyarország **bruttó hozzáadott értékéből** 2017-ben 25,6%-kal részesedett (ez 0,2 százalékpontos aránycsökkenést jelent 2016-hoz képest): ezen belül a feldolgozóipar 23,5, az energiaipar 1,9 és a bányászat 0,2%-kal. Az ipar nemzetgazdasági súlya 2000 óta – folyó áron számítva – 23–27% közötti tartományban mozgott, a legnagyobb arányt 2015-ben (26,6%), a legkisebbet (23,5%) 2009-ben, a válság mélypontján érte el.

2017-ben a nemzetgazdaság beruházási teljesítménye 17%-kal nőtt az egy évvel korábbihoz képest. Az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység kivételével minden nemzetgazdasági ágban emelkedett a beruházási volumen. Az összérték mintegy hattizedét adó három legjelentősebb terület közül a feldolgozóiparban 7,3, az ingatlanügyletekben 23, a szállítás, raktározásban pedig 24%-kal haladta meg a beruházások volumene a 2016. évi szintet.

A beruházások szerkezetét tekintve a gép- és berendezésberuházások 13, az építési beruházások 21%-kal bővültek egy évvel korábbihoz képest. A beruházások 56%-át képviselő, legalább 50 főt foglalkoztató vállalkozások körében 14, a 13%-át adó költségvetési szervezetek esetében pedig 59%-kal emelkedett a beruházási teljesítmény.

A versenyszféra legalább 5 főt foglalkoztató szervezeteinél **alkalmazásban állók létszáma** 2017-ben 2 millió 185 ezer fő volt, 3,8%-kal több az előző évinél. Az ipar részaránya a versenyszférán belül 2017-ben 32,7% volt (ez 0,1 százalékpontos mérséklődés 2016-hoz viszonyítva).

A vállalkozásoknál alkalmazásban állók **bruttó és nettó átlagkeresete** 2017-ben egyaránt 11,4%-kal haladta meg az egy évvel korábbit, a keresetek reálértéke nemzetgazdasági szinten 8,8%-kal nőtt 2017-hez mérten.

2. tábla

Az ipar helye a nemzetgazdaságban

(%)

Év	Az ipar részaránya			
	a bruttó hozzáadott értékéből	a beruházásból	a foglalkoztatásból	a regisztrált vállalkozások számából
2009	23,5	25,2	22,2	4,6
2010	24,5	28,3	22,1	4,5
2011	24,6	35,5	22,6	4,5
2012	25,0	36,0	21,8	4,5
2013	24,7	33,0	22,0	4,4
2014	25,4	30,4	22,8	4,4
2015	26,6	27,7	22,4	4,4
2016	25,8	35,6	22,5	4,4
2017	25,6	32,7	23,3	4,4

2.2. Az ipar szervezeti keretei

2017-ben az iparban **regisztrált vállalkozások száma** 1,1%-kal több volt, mint 2016-ban, a nemzetgazdaság egészére nézve is hasonló mértékű növekedést (1,3%) mértünk. 2017. december 31-én – az egy évvel korábbinál 841 céggel többet – 76 327 ipari vállalkozást tartottak nyilván, amely az összes vállalkozás 4,4%-át tette ki. A bányászatban kevesebb, míg a feldolgozóiparban és az energiaiparban több vállalkozást regisztráltak, mint egy évvel korábban.

A **társas vállalkozások** száma 2017. december 31-én 1,3%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól. Az ipari vállalkozások közel 60%-át, 44 570 szervezetet társas vállalkozásként regisztráltak, közülük a jogi személyiségűek száma 576-tal csökkent, míg a jogi személyiség nélkülieké gyakorlatilag nem változott. Az összes ipari vállalkozás mintegy 42%-át adó **önálló vállalkozók** száma pedig 4,7%-kal emelkedett.

3. tábla

A regisztrált vállalkozások száma

(darab)

Gazdasági ág	2016	2017
Bányászat, kőfejtés	631	623
Feldolgozóipar	72 882	73 324
Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	1 973	2 380
Ipar víz- és hulladékgazdálkodás nélkül	75 486	76 327
Nemzetgazdaság összesen	1 697 236	1 719 601

Az **ipari koncentrálttságot** jól tükrözi, hogy az ipari kibocsátásból több mint 70%-kal részesedő, 249 főnél nagyobb létszámmal működő nagyvállalatok termelése összesen 454 cégtől, az összes ipari vállalkozás 0,6%-ától származik. Ugyanakkor az ipari termelés 3,6%-át realizáló, 5 fő alatti kisvállalkozások az összes ipari szervezet 83%-át képviselik.

4. tábla

Az ipari vállalkozások létszám-kategóriák szerint, 2017

Létszám-kategória	A regisztrált vállalkozások száma, darab	A regisztrált vállalkozások megoszlása, %
4 fő és kisebb ^{a)}	62 991	82,5
5–9 fő	5 084	6,7
10–19 fő	3 424	4,5
20–49 fő	2 617	3,4
50–249 fő	1 757	2,3
250 fő és nagyobb	454	0,6
Ipar összesen	76 327	100,0

a) Az ismeretlen létszámú szervezetekkel együtt.

2.3. A munkavállalók száma, átlagkeresete és a termelékenység

2017-ben az **iparban alkalmazásban állók száma**¹ – a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozásoknál – 713 711 fő volt, 3,2%-kal (több mint 22 ezer fővel) több, mint egy évvel korábban. (2016-ban 4,8%-os volt a növekedés.) Az összes munkavállaló 72,5%-át képviselő fizikai foglalkozásúak száma 2,7, a szellemi foglalkozásúaké 4,8%-kal nőtt.

2017-ben az ipar legnagyobb nemzetgazdasági ágában, a **feldolgozóiparban** 3,3, az **energiaiparban** (villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás) 0,7%-kal nőtt, a kis súlyú **bányászatban** 1,5%-kal csökkent a létszám az előző évhez viszonyítva. A **feldolgozóipar** tizenhárom **alága** közül csak a **textília, ruházat, bőr és bőrtermék gyártásában** lett kevesebb az alkalmazásban állók száma (4,6%-kal), a többiben 0,8, és 7,2% közötti mértékű volt a növekedés. A legnagyobb mértékben, közel 7 ezer fővel a **járműgyártás** létszáma gyarapodott, 2017-ben is itt dolgoztak a legtöbben (103 ezren), 75%-uk fizikai munkát végzett. A gépipar többi három ágában (számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásában, villamos berendezés gyártása, valamint gép, gépi berendezés gyártása) a létszám 4,5–4,9%-kal haladta

¹ Víz- és hulladékgazdálkodás nélkül.

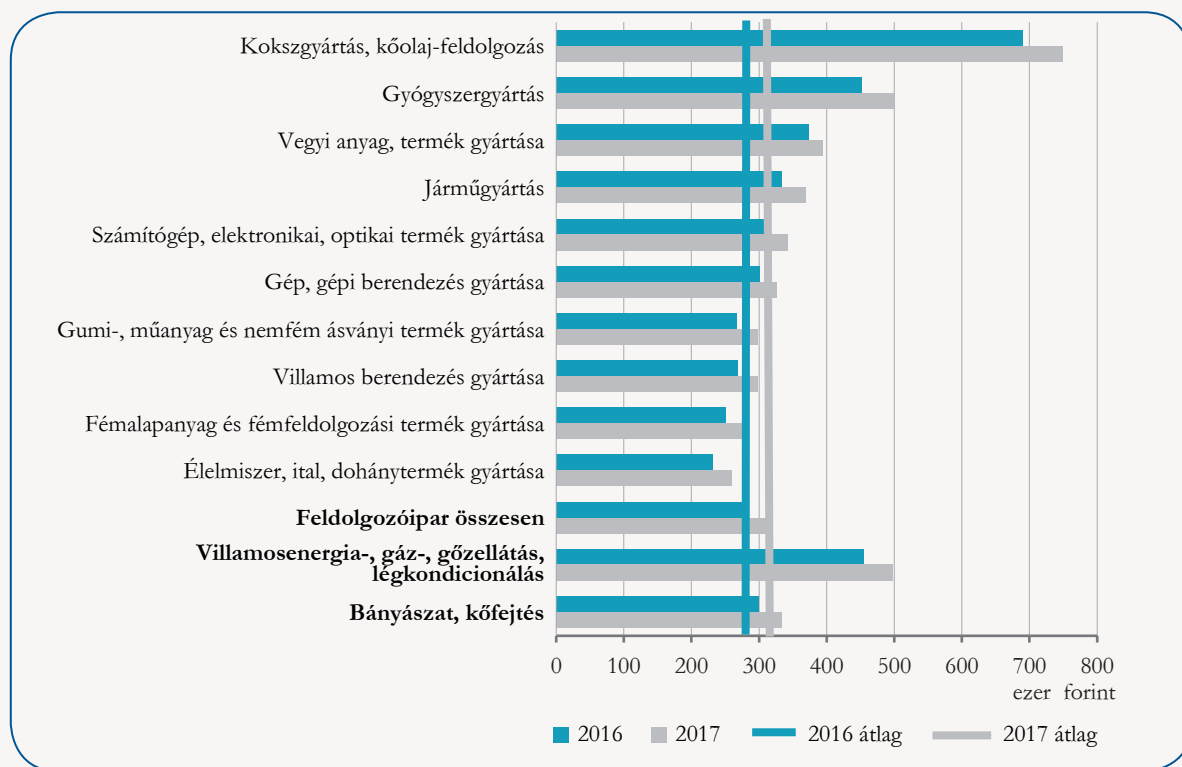
meg a 2016. évit. Hasonlóan 2016-hoz a második legnagyobb foglalkoztatóvá – azelőtt több évig első – az **élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása** vált a több mint 95 ezer alkalmazottjával. Ezt követte a **fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása**, ahol 2,3%-kal (közel 2000 fővel) nőtt a létszám, valamint a **gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása**, ahol a feldolgozóipari átlaggal szinte megegyező mértékben, 3,3%-kal, mintegy 72 ezer főre emelkedett a munkavállalók száma.

Az ipari termelés 4,8%-os növekedése a létszám 3,2%-os bővülésével párhuzamosan ment végbe 2017-ben, ennek következtében az **egy alkalmazásban állóra jutó ipari termelés** – termelékenységi – 1,4%-kal meghaladta az egy évvel korábbit (2016-ban 1,1%-kal emelkedett). 2017-ben a bányászatban 26,1, a feldolgozóiparban 1,5%-kal nőtt a termelékenységi, ugyanakkor az energiaiparban 0,8%-kal csökkent. A feldolgozóiparon belül a legnagyobb mértékben, 12,7%-kal a termelésben kis súlyú **textília, ruházat, bőr és bőrtermék gyártásában** növekedett a termelékenységi, míg az ipari termelés motorjának számító **járműgyártásban** volt a legnagyobb visszaesés (5,3%-os). Számottevően, 8,7%-kal emelkedett a **fémalapanyag- és fémfeldolgozási termék-gyártás** termelékenysége is. A feldolgozóipari termelés 12%-át adó **számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásában** az egy évvel korábbihoz képest 4,1%-kal magasabb volt az egy főre jutó termelés. A járműgyártáson kívül még a **vegyi anyag, termék** (4,1%) és a **villamos berendezés gyártásában** (0,7%), valamint az **egyéb feldolgozóiparban** (3,8%) csökkent a termelékenységi.

2017-ben az **iparban alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete** 318 707 forint volt – 11,5%-kal magasabb az egy évvel korábbinál –, a versenyszférában pedig 306 125 forint. Az ipari ágak, alágak tekintetében a legnagyobb bruttó átlagkeresettel (749 332 forint) a **kokszyártás, kőolaj-feldolgozásban** foglalkoztatottak rendelkeztek, éppúgy, mint 2016-ban. Ezt a **gyógyszergyártás** követte 499 184 forinttal, de 400 ezer forinton felül kerestek még az **energiaiparban** is. Az előzőeken kívül a feldolgozóipar négy alágában (**vegyi anyag, termék gyártása; számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása; gép, gépi berendezés gyártása; járműgyártás**) és a **bányászat** területén az ipari átlag felett (327 és 395 ezer forint között), hét alágban pedig az ipari átlag alatt (194 és 298 ezer forint) alakult a bruttó átlagkereset. A havi bruttó átlagkereset – több éve változatlanul – a **textília, ruházat, bőr és bőrtermék gyártásában** volt a legalacsonyabb (194 437 forint).

2. ábra

Az iparban alkalmazásban állók havi bruttó átlagkeresete

2.4. Az ipar beruházásai

2017-ben az előzetes adatok alapján a nemzetgazdasági beruházások 33%-át, 2104 milliárd forintot fordítottak az iparban beruházásokra, amely összehasonlító áron 7,6%-kal több az egy évvel korábbinál (2016-ban a beruházási teljesítmény 12,5%-kal nőtt). A összberuházások közel háromtizedét kitevő, egyben az ipar legnagyobb súlyú nemzetgazdasági ágának, a **feldolgozóiparnak** a beruházási teljesítménye 2017-ben 7,3%-kal emelkedett. Az egyedi nagyberuházások mellett a feldolgozóipari vállalkozások többségének – ideértve a kis- és középvállalkozásokat is – a beruházási kedve tovább élénkült. Az évtized elejétől tapasztalható jelentős expanciónak köszönhetően a feldolgozóipar **2017. évi beruházásai összehasonlító áron 70%-kal haladták meg** a 2010. évi szintet.

Az ipar másik két nemzetgazdasági ágában szintén – a megelőző évben mért visszaesés után – jelentős mértékű növekedést regisztráltunk 2017-ben.

A **bányászatban** – a 2016-os kiugróan magas, 37%-os csökkenés után – 52%-os bővülést mértünk. A nemzetgazdasági ág a beruházások összértékéből mindössze 0,5%-kal részesedett, a beruházás teljesítményértéke pedig 30 milliárd forint volt 2017-ben az előzetes adatok alapján. A 2017. évi jelentős növekedés a kőolaj- és földgázlelőhelyek kutatásával foglalkozó vállalkozások megélénkülő beruházási volumenéből fakadt. Ezzel összefüggésben a **kőolaj-, földgáztermelési szolgáltatás** szakágazatban olaj- és gázkutakat, illetve hozzájuk tartozó csővezetéseket hoztak létre a szénhidrogén-kutatással foglalkozó vállalkozások.

A **villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás** területén 5,7%-kal nőttek a beruházások, 2017-ben összesen 190 milliárd forintot fordítottak új tárgyi eszköz-beszerzésre. Az energiaipar beruházásaiból jelentős mértékben részesülő **villamosenergia-termelésben** 2017-ben is számottevő beruházások történtek. Az atomerőmű működéséhez és fejlesztéséhez kapcsolódó új tárgyi eszköz-beszerzések, valamint a villamos energiát termelő vállalkozások turbina, szalagpálya és léghevítő felújításai is növelték a szakágazat beruházásainak teljesítményértékét. A **villamosenergia-szállítás** területén kiemelkedtek a távvezetékek és alállomások létesítéséhez kapcsolódó beruházások, a villamosenergia-elosztásban pedig a távközlő elektromos hálózatokkal kapcsolatos beruházások is növelték a beruházásokat.

Az összes ipari beruházás közel 90%-a a **feldolgozóiparban** valósult meg, amely alágainak több mint felében nőtt a beruházási aktivitás. Az országban jelenlévő külföldi érdekeltségű vállalkozások növelték termelési kapacitásaikat és pótlólagos munkafunkciókat, termelési eljárásokat is Magyarországra telepítettek, amelyek közvetetten a beszállító hálózat (kkv-szektor) beruházásainak felfutását is eredményezték.

A feldolgozóiparban a legnagyobb mértékű növekedés a **számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásában** történt (49%), ami főként egy új akkumulátorokat előállító gyár létesítésével kapcsolatos zöldmezős nagyberuházásnak köszönhető. Ezen kívül jelentős szerepet játszott még az **elektronikai alkatrész, áramköri kártya** gyártásával foglalkozó vállalkozások üzemépítő és kapacitásbővítő tevékenysége, mint például az autóelektronikai termékekhez gyártott részegységek előállításához kapcsolódó gép- és berendezésbeszerzések. Az **elektronikus fogyasztási cikk** és a **számítógép, perifériás egység gyártása** területén a megnövekedett vevői igények és új projektek eredményezték az összességében kiemelkedő beruházási aktivitást.

2017-ben a feldolgozóipar legnagyobb fejlesztője, a **járműgyártás** beruházási teljesítménye 34%-kal bővült a 2013 és 2016 közötti csökkenő tendenciát követően. A beruházók közül kimagaslottak a **közúti járműgyártók** új típusok bevezetésével összefüggő termelő, összeszerelő és karosszériaüzem építései, felszerelésükhöz szükséges gépbeszerzései. Ezzel összefüggésben a járműgyártók alkatrészgyártással foglalkozó kiterjedt beszállítói hálózatának nagymértékű kapacitás- és termelésbővítése szintén hozzájárult a volumennövekedéshez.

Néhány kisebb részarányt képviselő alágban jelentős mértékű beruházási teljesítménynövekedés realizálódott. A **kocsigyártás, kőolaj-feldolgozás** beruházásai 33%-kal nőttek 2017-ben. A beruházások elsősorban a kőolaj-finomítás, és -feldolgozás területén realizálódtak, amelyek többek között komoly informatikai fejlesztésekkel és a termelési infrastruktúra nagyarányú növelésével jártak.

A **villamosberendezés-gyártás** beruházásai 14%-kal nőttek. A hűtőgép-előállítással foglalkozó vállalkozások a kompresszoros hűtőszekrény gyártásának kapacitásbővítése érdekében új gyártósorokat és üzemeket létesítettek. A járműipari, távközlési, számítástechnikai alkatrészt beszállító vállalkozások is a legjelentősebb beruházók között voltak, új gyártósorokat, fröccsöntőket szereztek be gyáraikba.

2016-ban a **gyógyszergyártásban** élénkült a beruházási kedv, ami a meghatározó piaci szereplőknél 2017-ben tovább folytatódott (a beruházások 13%-kal nőttek). A kapacitásbővítéssel nem járó, a napi működés fenntartását szolgáló tárgyeszköz-beszerzések mellett ipari épületek bővítései, új üzemek építései eredményezték a 13%-os volumennövekedést.

Az **egyéb feldolgozóipar** beruházási teljesítményértéke 13%-kal nőtt 2017-ben, amely jelentős, korábban már termelő külföldi tulajdonú vállalkozások további magyarországi tevékenységbővítésének az eredménye. Ezek közül kiemelkedik egy **játékgyártáshoz** kötődő, kelet-magyarországi gyárbővítés és raktárfejlesztés, valamint az **orvosi eszközök gyártása** területén végrehajtott logisztikai beruházások és kapacitásnövelést célzó gépbeszerzések.

A legkisebb súlyú **textília, ruházat, bőr és bőrtermék gyártásában** 7,6%-kal nőttek a beruházások a 2016-os alacsony bázisról. Itt is kiemelt szerepet játszottak a járműipari beszállítók kapacitásbővítései, valamint egy új gyártócsarnok építése a **táskafélék, szíjzat gyártása** szakágazatban.

A feldolgozóipari álgak közül hatban stagnáltak vagy csökkentek a beruházások 2017-ben, ezek közül a kis súlyú fafeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenység területén mértük a legnagyobb, 30%-os volumencsökkenést (2016-ban a beruházások 47%-kal növekedtek). Ez utóbbi teljesítményéből kiemelkedtek a falemezgyártás fejlesztései, ahol új gyártósorok telepítése mellett komoly erdőtelepítések is zajlottak, valamint a háztartási, egészségügyi papírtermék gyártása szakágazat beruházásai, ahol többek között női intim higiénias termékek piacára termelő új gyáregységek kerültek kialakításra. A papírgyártás területén folytatódtak a 2016-ban megkezdett szennyvíz- és hulladékkezeléssel kapcsolatos, környezeti terhelés csökkentését célzó beruházások.

A **fémalapanyag és fémfeldolgozási alapanyag gyártásában** 16%-os volumencsökkenést regisztráltunk, ami főként a magas bázisnak tudható be. Ezen belül kiemelkedtek az alumíniumgyártás présbeszerzései, a keréktermék gyártásával kapcsolatos, a termelés növelését szolgáló fejlesztések, valamint a **könnyűfémöntés** szakágazatban végbement kemencefelújítások. Továbbra is jelentős értéket képviselt egy 2016-ban megkezdett, 2017-ben pedig már tesztüzemben működő nyugat-magyarországi, tűzihorganyzó üzem létesítésének zöldmezős nagyberuházása.

A feldolgozóipari beruházások több mint tizedét adó **gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása** területén a 14%-os csökkenés szintén a magas bázis következménye volt. A 2016. évi növekedésében kulcsszerepet játszó, hazánkba először betelepülő nemzetközi vállalkozások új gyáregységeinek zöldmezős beruházásai 2017-ben is központi szerepet játszottak. A már jelenlévő, gumiabroncsgyártással foglalkozó vállalkozások szintén jelentős beruházásokat hajtottak végre a meglévő beruházások kiegészítése érdekében. A **műanyag termék gyártásában** pedig formahabosítógép- és fröccsöntőszerszám-beszerzések történtek.

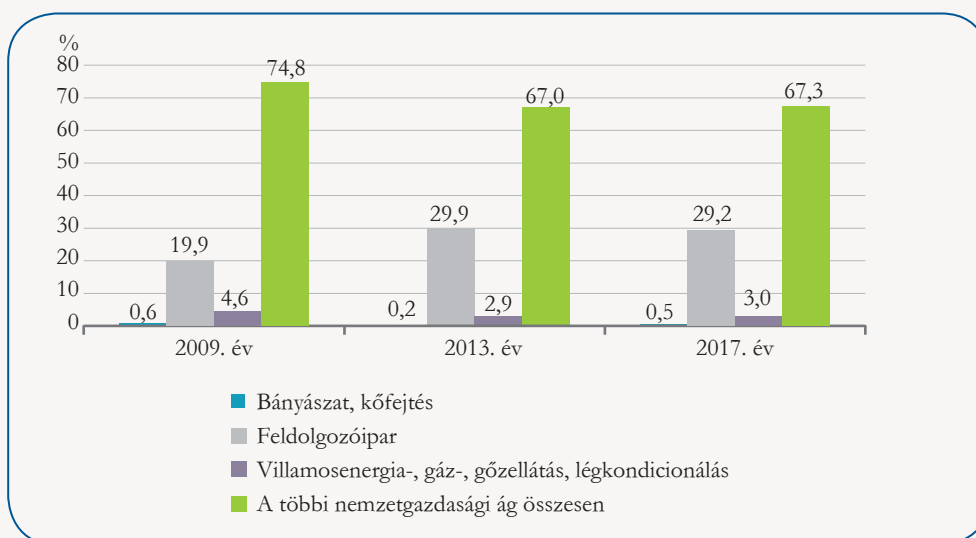
A feldolgozóipar álgai közül a negyedik legnagyobb visszaesést (7,5%) 2017-ben a **gép, gépi berendezés gyártásában** regisztráltuk, ahol a beruházások 2014 óta folyamatosan csökkentek. A 2017-ben megvalósult fejlesztések közül kiemelkedtek a csapágy erőátviteli elem gyártásával foglalkozó vállalkozások nagyprojektjei, illetve az elektromos kéziszerszámok, motorok, turbinák gyártásával foglalkozó vállalkozások beruházásai.

A 2016. évi 44%-os volumennövekedést követően 2017-ben az **élelmiszer, ital, dohánytermék gyártásában** 1,6%-kal csökkent a beruházási teljesítmény. Két jelentős zöldmezős gyárbővítés történt a **hobbiállat-eledelel** és a **tésztafélék gyártása** szakágazatokban, emellett cigarettát gyártó gépsorok beszerzése zajlott a **dohánytermék gyártásában**. Az **italgyártásban** kávé- és egyéb automata vásárlása mellett jelentős raktárberuházások, a **növényiolaj-gyártásban** pedig új daraosztályozó létesítés zajlott.

A **vegyi anyag, termék** beruházásai 2017-ben gyakorlatilag stagnáltak. A tárgyévi beruházások közül kiemelkedtek a **műanyag-alapanyag gyártásában** történt új klórgyár létesítésével kapcsolatos, valamint az olefin gyári fejlesztések mellett meglévő technológiákhoz kapcsolódó felújítások és környezetvédelmi beruházások is.

3. ábra

Az ipari ágak részesedése a nemzetgazdasági beruházásokból

2.5. Az ipari árak

Az **ipari termelői árak** 2017-ben 3,3%-kal emelkedtek az előző évhez viszonyítva. Ezen belül a belföldi értékesítés terén 4,7, az export esetében 2,6%-kal növekedtek.

A feldolgozóipar termelői árai összességében 3,6%-kal haladták meg az egy évvel korábbit. Legnagyobb mértékben a kokszyártás, kőolaj-feldolgozás (20,5%) a vegyi anyag, termék (9,7%) és a fémalapanyag és fémfeldolgozási termék (7,7%) árai nőttek a kőolaj tőzsdei árváltozása, valamint a világpiaci és hazai árverseny hatására. A nagy súlyú alágakat tekintve 2017-ben az árak a járműgyártásban 1,0, az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártásában 3,8%-kal magasabbak voltak az előző évhez viszonyítva, míg a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártásában nem változtak.

Az árak a bányászatban 3,9, az energiaszektorban 1,3%-kal haladták meg az előző évit.

A feldolgozóipar **belföldi értékesítési** árai 6,7%-kal magasabbak voltak 2017-ben az előző évhez képest, ezen belül csak a számítógép-, elektronikai-, optikaitemék-gyártás árai csökkentek (5,4%). Legnagyobb mértékben, 16,7%-kal a kokszyártás, kőolaj-feldolgozásban nőttek az árak a tőzsdei árváltozások hatására. A fémalapanyag- és fémfeldolgozási termék-gyártás (7,5%), valamint az élelmiszer-, ital-, dohánytermékgyártás (4,7%) területén szintén árnövekedés történt.

A belföldi értékesítésben jelentős súlyt képviselő villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás árai enyhén, 0,4%-kal emelkedtek. A kis súlyú bányászatban a belföldi értékesítési árak átlagosan 4,1%-kal magasabbak voltak az előző évinél.

A belföldi értékesítésben az ágazatok rendeltetés szerinti csoportjai közül az energia- és továbbfelhasználásra termelő ágazatokban összességében 5,0, a beruházási javakat gyártókban 2,3, a fogyasztási cikkeket gyártókban pedig 4,6%-kal emelkedtek az árak.

A forintban mért **exportértékesítési árak** éves összehasonlításban 2,6%-kal növekedtek. A forint az euró esetében 0,7, a dollár esetében 2,5%-kal erősödött 2016-hoz mérten.

A feldolgozóipar exportárai 2,5%-kal meghaladták az előző évit. Markáns áremelkedés történt a kokszyártás, kőolaj-feldolgozás (30,5%) esetében szintén a világpiaci árak változása és a piaci árverseny hatására. A vegyi anyag, termék (7,9%) és a fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása (7,8%) területén is jelentősen nőttek az árak, míg az alágak közül egyedül a gép, gépi berendezés gyártása esetében történt árcsökkenés (1,0%). Az exportban a legjelentősebb súlyúnak számító járműgyártás árai 1,0, a számítógép, elektronikai, optikai termékek árai 0,2%-kal emelkedtek 2016-hoz viszonyítva.

A bányászat (2,4%) és a villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás (4,0%) nemzetgazdasági ágakban szintén nőttek az exportértékesítési árak.

3. Az ipari termelés és értékesítés főbb jellemzői

3.1. Az ipari termelés alakulása

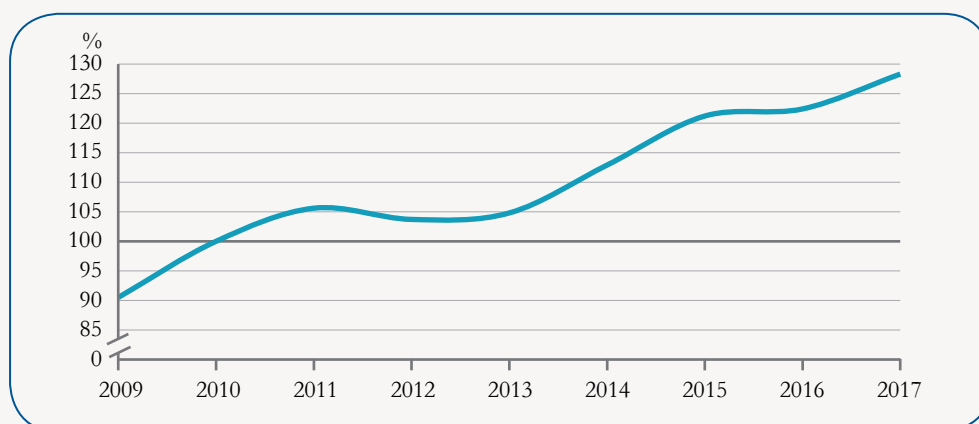
2017-ben gyorsult az **ipari termelés** növekedési üteme, a kibocsátás 4,8%-kal emelkedett. A teljes ipari adatok szerint folyó áron 30 659 milliárd forintot tett ki. A külpiazi eladások 5,3, míg a hazaiak 3,6%-kal nőttek. Több mint 20 év távlatában – 2009 és 2012 kivételével – minden évben alapvetően az export volt az ipari termelés hajtóereje.

2017-ben csak két hónapban csökkent a termelés: áprilisban 2,7, decemberben 0,5%-kal. Az év többi hónapjában váltakozó dinamikával, 0,3 és 13,9% közötti mértékben emelkedett a volumen, a legnagyobb bővülést márciusban, a legkisebbet júliusban mértük.

Az ezredforduló óta az ipari termelés dinamikája igen változatosan alakult: a 2000. évi 18%-os emelkedést követően 2001-ben és 2002-ben 3,0–4,0% között, 2003-tól 2007-ig 6,8–9,9% között bővült. A 2008 őszi begyűrűző gazdasági világválság hatására a kibocsátás növekedése megállt: a 2008. évi stagnálást követően 2009-ben 17,8%-kal visszaesett a termelés. A külső konjunktúrának is köszönhetően 2010-től újra bővült az ipar teljesítménye, ami – a 2012. évi átmeneti csökkenést leszámítva – változó intenzitással ugyan, de azóta is tart. 2014-ben és 2015-ben egyaránt több mint 7%-os volt a bővülés, ami részben a termelést megindító új, járműipari kapacitásoknak köszönhető.

4. ábra

Az ipari termelés alakulása
(2010. év havi átlaga = 100,0)

Az ipar nemzetgazdasági ágai közül a legnagyobb, 95%-ot képviselő **feldolgozóipar termelése** – a 2016. évinél nagyobb mértékben – **4,9%-kal emelkedett**, az export hasonló ütemű bővülésével párhuzamosan. A feldolgozóipari termelés továbbra is elsősorban a kivitteltől függ: az alágak döntő többségénél a külpiazi eladások játszották a meghatározó szerepet. A három legnagyobb súlyú alág közül a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása bővült legjobban (8,8%-kal), a járműgyártás kibocsátása 1,5%-kal haladta meg az egy évvel korábbi. Az élelmiszer, ital és dohánytermék gyártása – az előző évi 1,0%-os növekedés után – 2,0%-kal emelkedett.

A mindössze 0,3% súlyú **bányászat** termelése 24%-kal nőtt a 2016. évi rendkívül alacsony bázishoz viszonyítva, míg az ipari termelésből 4,2%-kal részesedő **energiaipar** kibocsátása gyakorlatilag stagnált.

A magyarországi ipari termelés és értékesítés alakulását alapvetően a világgazdaságban – ezen belül is leginkább az Európai Unióban – végbemenő gazdasági folyamatok határozzák meg. A külső konjunktúrától való függést erősíti, hogy a termelés meghatározó tényezője az exportértékesítés. Több mint két évtizedre visszatekintve – a 2008. évi stagnálás (+0,1%), a 2009-es 18,8%-os visszaesés, illetve a 2012-es 0,7%-os csökkenés kivételével – minden évben nőtt az ipar kivitele.

A hazai kereslet hatévi visszaesést követően 2014-ben és 2015-ben kismértékben növekedett, majd a 2016-os megtorpanást követően 2017-ben újra emelkedett.

5. tábla

Az ipari termelés és értékesítés

(%)

Időszak	Termelés	Értékesítés			Az export aránya az értékesítésben, folyó áron
		összesen	belföld	export	
	volumenindexe, előző év azonos időszaka = 100,0				
2012	98,2	97,8	96,1	99,3	55,4
2013	101,1	101,5	97,8	104,4	57,8
2014	107,7	106,5	100,8	110,5	61,0
2015	107,4	107,2	102,8	109,8	63,6
2016	100,9	99,8	99,0	100,3	64,6
2017	104,8	104,7	103,6	105,3	64,7

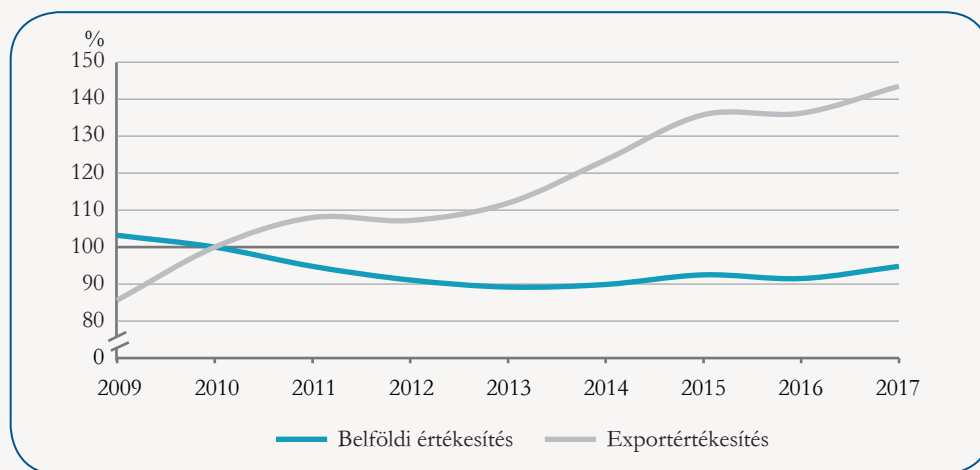
2017-ben a teljes **ipari értékesítés** 65, a **feldolgozóipari eladások** 75%-a származott exportból. Az ipari export az elmúlt 5 évben folyamatosan bővült, bár 2016-ban a növekedés üteme lassult (0,3%-ra). 2017-ben a kivitel egész évi 5,3%-os bővülése havi bontásban a termelési adatokhoz hasonlóan alakult.

2017-ben a **feldolgozóipar kivitele** 4,7%-kal emelkedett 2016-hoz képest. A havi dinamika tekintetében itt is hullámozó teljesítményt mértünk: a feldolgozóipari export márciusban volt a legnagyobb mértékű, 13,6%-os, volumen-visszaesést csak két hónapban regisztráltunk.

5. ábra

Az ipar belföldi és exportértékesítésének alakulása

(2010. év havi átlaga = 100,0)

2017-ben az ipari termékek 35,3%-a került a belföldi felhasználókhoz, ami gyakorlatilag megegyezett a 2016. évvel. A hazai eladások részesedése 2009 óta folyamatosan csökkent, az utolsó két évben már lassulást mutat: összesen 15,5 százalékponttal lett alacsonyabb 2017-re. 2010-től már az exportértékesítés adta az összes eladás nagyobb részét. A 2014–2015-ben mért kisebb növekedés, valamint a 2016-os 1,1%-os csökkenés után 2017-ben az **ipar belföldi értékesítése** 3,6%-kal emelkedett. Az év 12 hónapjából ket-
tőben 0,6, illetve 0,7%-kal csökkentek, a többiben 0,1–9,9% közötti mértékben nőttek a hazai eladások.

3.2. Létszám-kategóriák szerinti termelés és értékesítés

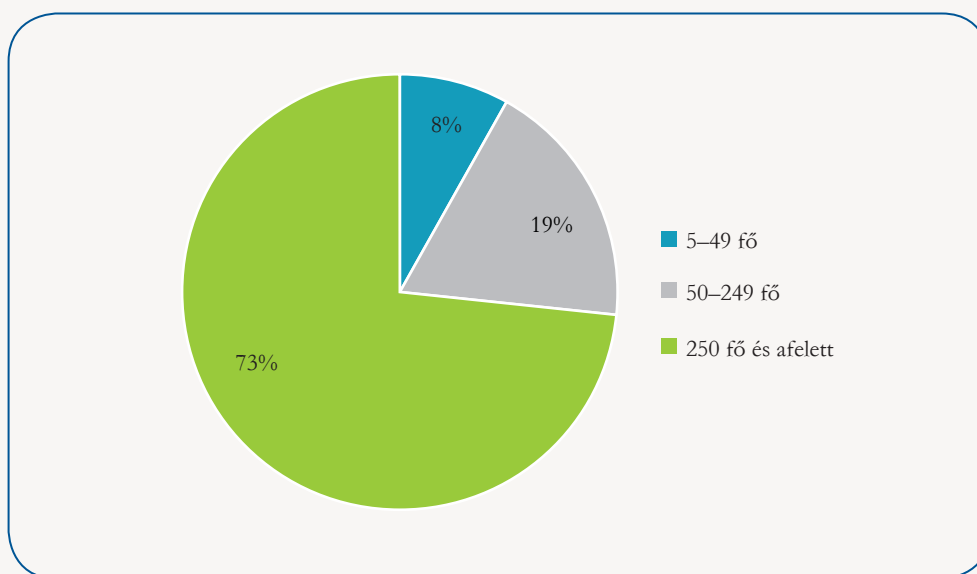
2017-ben a **létszám-kategóriák szerint** képzett vállalatcsoportok mindegyikében termelésnövekedést mértünk. A három kategória közül a 8,0% súlyt képviselő kisvállalkozói (5–49 fő) körnél volt a legnagyobb mértékű, 8,2%-os bővülés, ahol az ezt megelőző évben a kibocsátás még 7,0%-os

visszaesést mutatott. A termelésből közel 19%-kal részesedő közepes méretű (50–249 fős) vállalkozások **termelése** az előző évinél kisebb mértékben, 2,8%-kal emelkedett, ezzel párhuzamosan az ipari kibocsátáson belüli arányuk is csökkent.

A nagyvállalatok súlya az ipari termelésen belül évek óta 70% felett alakul, 2017-ben a kibocsátás 73%-át adták. A 249 főnél nagyobb létszámmal működő vállalkozások termelésében a növekedési ütem gyorsulását mértük, a 2016. évi 1,4%-os bővülést követően a volumen 2017-ben 4,8%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A közép- és nagyvállalkozások kibocsátása (a 49 főnél többet foglalkoztatók) együttesen 4,4%-kal nőtt, amely a legalább 5 főt foglalkoztató cégek ipari termelésének 92%-át adta, 0,3 százalékponttal kevesebbet, mint 2016-ban.

6. ábra

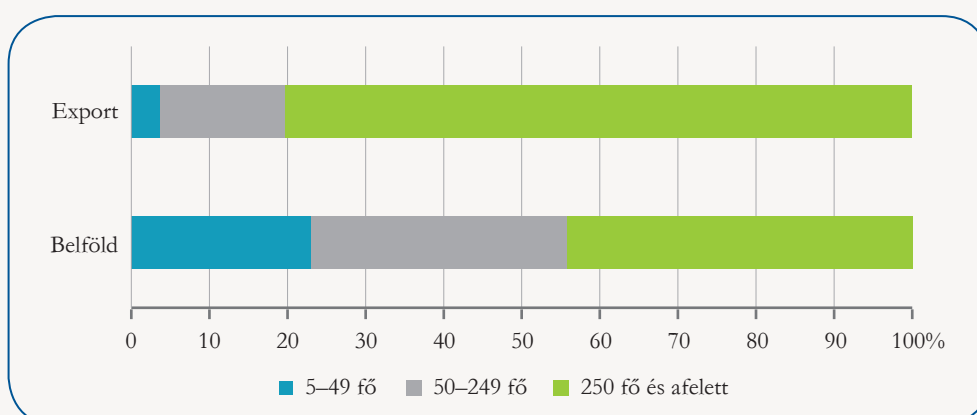
Az ipari termelés megoszlása létszám-kategóriák szerint, 2017

A termeléssel összehasonlítva az **ipari exportban** a nagyvállalatok koncentrációja még erőteljesebb, a kivitel négyötödét a 249 főnél nagyobb létszámú vállalkozások adták, amelyek 2017-ben 5,2%-kal növelték külföldi eladásai volumenét. Az 50–249 fővel működő, közepes méretű cégek részesedése az exportból 16,1, az 5 és 49 fő közötti körbe tartozó vállalkozásoké 3,7% volt. A középvállalkozások súlya 0,3 százalékponttal nőtt, míg a másik két létszám-kategória aránya csökkent az előző évhez viszonyítva. A 2016. évi jelentős visszaeséssel szemben a kisvállalkozások külföldi eladásai kismértékben, 0,4%-kal mérséklődtek, ugyanakkor az 50–249 fő közötti létszám-kategória esetében 7,2%-kal nőttek.

7. ábra

Az ipari export- és belföldi értékesítés megoszlása létszám-kategóriák szerint, 2017

2017-ben a nagyvállalkozások az ipar **belföldi értékesítésének** csak 44%-át adták, ezáltal itt kevésbé meghatározó a szerepük, mint az ipari exportban. A közép vállalatok a hazai eladások mintegy 33%-át képviselték, 1,5 százalékponttal kevesebbet, mint 2016-ban. Csökkenő részesedésüket gyakorlatilag az 5–49 fővel működő vállalkozói kör pótolta, ugyanis súlyuk 1,6 százalékponttal 23,1%-ra emelkedett. A kisvállalkozások körében a belföldi eladások 13, a 249 főnél nagyobb létszámmal működő cégek-nél pedig 0,9%-kal haladták meg az egy évvel korábbit. A közép vállalkozások ugyanannyit értékesítettek itthon, mint 2016-ban.

3. 3. A rendeltetés szerinti ágazatcsoportok szerinti termelés és értékesítés

A rendeltetés szerinti ágazatcsoportok alapján megfigyelt **ipari termelés** 2017-ben mind az öt ágazatcsoportban emelkedett (2016-ban még kettőben csökkenést mértünk). A legnagyobb mértékben, 8,6%-kal a legkisebb súlyú **tartós fogyasztási cikkeket** előállítóknál nőtt a kibocsátás, nagyrészt az elektronikus fogyasztási cikkek gyártásának köszönhetően.

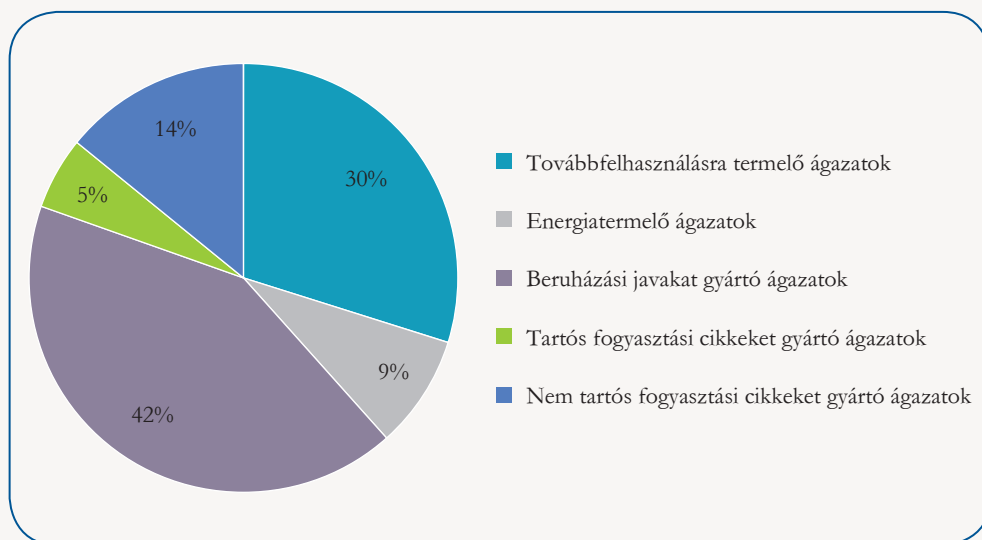
Az előző évi 1,1%-os csökkenéssel szemben a legnagyobb – az ipari termelés több mint 40%-át képviselő – ágazatcsoportban, a **beruházási javakat gyártó ágazatokban** 3,8%-kal haladta meg a termelés az egy évvel korábbi szintet, elsősorban a gép, gépi berendezés és a járműgyártás volumenének növekedése miatt.

A 2016. évvel megegyező mértékben, 6,4%-kal emelkedett a kibocsátás a **továbbfelhasználásra termelő** ágazatoknál (ezek együttes aránya a termelésből 29%).

Szerényebb ütemű volumenbővülés volt az **energiatermelő** (3,8%), illetve a **nem tartós fogyasztási cikkeket gyártó** (3,1%) ágazatokban.

8. ábra

Az ipari termelés megoszlása rendeltetés szerinti ágazatcsoportonként, 2017

2017-ben a rendeltetés szerinti ágazatcsoport mindegyikében nőtt a **belföldi értékesítés** az előző évhez képest. A legnagyobb mértékben, 11,2%-kal a **tartós fogyasztási cikkeket** előállító ágazatokban bővültek a hazai piacra szánt eladások, illetve jelentősen, 9,8%-kal emelkedtek a **beruházási javakat gyártóknál** is.

Az exportértékesítés tekintetében a legjobban, 20%-kal az **energiatermelő** ágazatok kibocsátása nőtt, ebben az alacsony bázis is szerepet játszott. A többi ágazatcsoportban 2,3 és 8,8% közötti mértékben bővült a külpiazi eladások volumene.

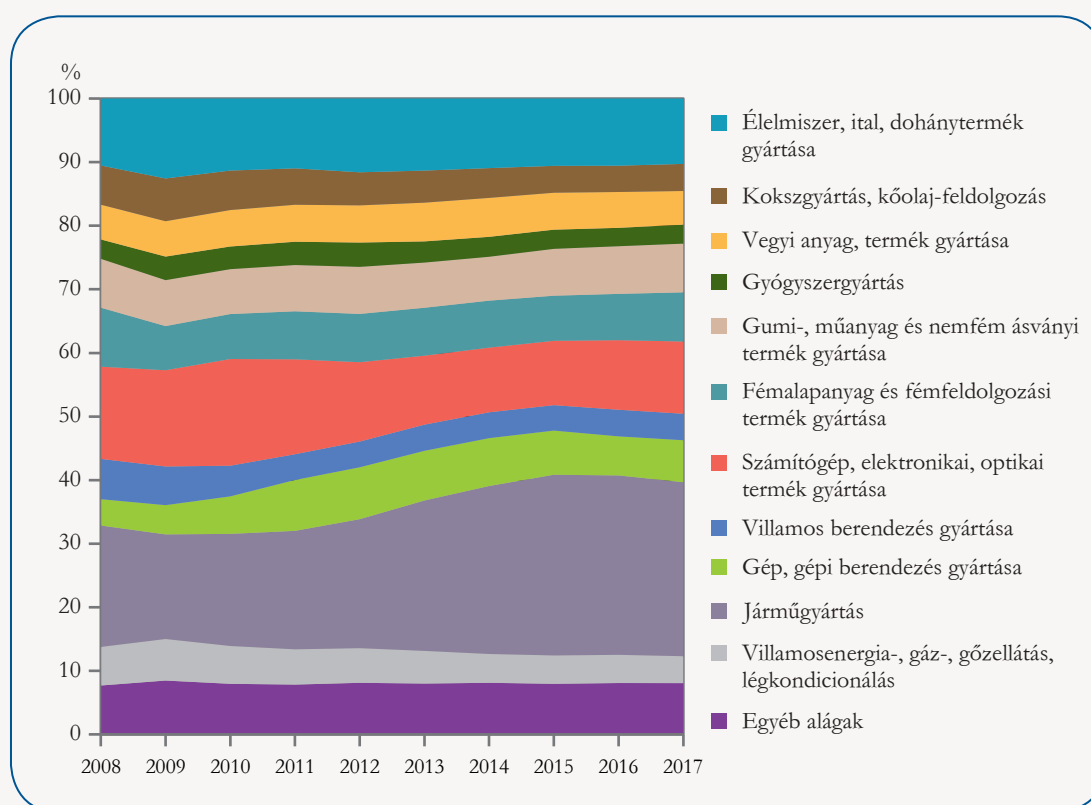
4. Az ipari alágak teljesítménye

Az ipari termelés mindössze 0,3%-át adó **bányászat** termelése **2017-ben** jelentősen, 24%-kal haladta meg a 2016-os alacsony bázis szintjét (akkor 17,8-os visszaesést regisztráltunk). A bányászat öt ágazatából csak egyben, a kőolaj-, földgázkitermelésben csökkent a termelés, háromban azonban 19–32% közötti mértékben emelkedett a volumen. A legnagyobb ágazat, a bányászat 63%-át képviselő, elsősorban építkezésekhez nyersanyagot biztosító egyéb bányászat kibocsátása emelkedett a leginkább, 32%-kal, mivel az építőipari konjunktúra hatására kiugróan nőttek a cégek megrendelése. A 26%-os részarányú bányászati szolgáltatás is jelentősen, 27%-kal haladta meg az egy évvel azelőtti, főként a hazai kereslet megugrása miatt. A kis súlyú szénbányászat kibocsátásának számottevő, 19%-os bővülése háttérben a szén iránti megnövekedett kereslet áll. A fémtartalmú érc bányászatába Magyarországon nincs besorolva vállalkozás, 2016 nyarán megszűnt a mangánérc kitermelése.

Az **energiaiparban** (villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás) az előző évi kismértékű növekedést (0,6%) 2017-ben gyakorlatilag stagnálás váltotta fel. A termelés változása az időjárás alakulásával is összefügg: az Országos Meteorológiai Szolgálat adatai alapján 2017-ben 0,3°C-kal magasabb volt az átlagos középhőmérséklet, mint az előző évben. Az energiaipar három ágazata közül a legnagyobb, 71%-ot kitevő villamosenergia-termelés, -ellátás ágazat termelése 0,8, míg a jóval kisebb súlyt (15%) képviselő gázellátásé, 5,7%-kal csökkent. A legkisebb súlyú gőzellátás, légkondicionálás kibocsátása 2017-ben 11%-kal bővült.

9. ábra

Az ipar termelési értékének megoszlása a jelentősebb ágak, alágak szerint

A 2016. évi 1,4%-os növekedést követően – az ipari termelés 95%-át lefedő – **feldolgozóiparban** 2017-ben gyorsult a növekedés üteme: a kibocsátás 4,9%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. A termelés szintje – amely folyó áron 28 ezer milliárd forint volt – csak két hónapban maradt el az előző évitől – a többi hónapban 0,3, és 14,6% közötti mértékben nőtt. A külpiazi eladások volumene 4,7, a hazaiaké 3,5%-kal nagyobb volt, mint 2016-ban.

A feldolgozóipar tizenhárom alága közül csak egyben, a vegyi anyag, termék gyártásában csökkent a termelés volumene, a többiben 1,5 és 12,5% közötti bővülést regisztráltunk. A feldolgozóipari termelés továbbra is az exportpiacoktól függ: az értékesítés 75%-a származott külpiazi eladásokból. Tizenegy alágban a termékek több mint fele exportra került, ezen belül hatban – mind a négy gépipari alágban, valamint a gyógyszergyártásban és a textília, ruházat, bőr és bőrtermék gyártásában – a 80%-ot is meghaladta a külföldi értékesítés aránya. A legnagyobb exportrészesedéssel, 95%-kal a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása rendelkezett.

A feldolgozóipar belföldi értékesítése 2007-től 2013-ig minden évben alacsonyabb volt az előző évinél, 2014 óta viszont már növekszik, 2016-ban 1,8, 2017-ben pedig 3,5%-kal. A 13 alág közül csak a vegyi anyag, termék gyártásában figyelhető meg a hazai kereslet kedvezőtlen alakulása, 2017-ben itt jelentős, 24%-os volt a visszaesés. A belföldi eladások aránya az összes értékesítésen belül évek óta folyamatosan csökken. Míg 2000-ben a feldolgozóipari termékek több mint 40, addig 2017-ben már kevesebb mint 26%-a került a hazai felhasználókhoz.

4.1. Gépipar

A feldolgozóipari termelés több mint felét előállító **gépipari alágak** (a jármű, a számítógép, elektronikai, optikai termék, a gép, gépi berendezés és a villamos berendezés gyártása) kibocsátása 2017-ben – több éve tartó növekvő tendenciát folytatva – 4,7%-kal emelkedett. A gépipar 2012-től 2016-ig folyamatosan növelte a feldolgozóipari részesedését, az öt év alatt összesen 5,2 százalékponttal. 2017-ben ez a tendencia megtorpant, és az arány 51,8%-on állt meg. A gépipari vállalkozásokra az erős exportorientáltság a jellemző: 2017-ben eladásai 91%-a külföldre irányult és a feldolgozóipari kivitel 63%-a is hozzájuk köthető. A nagyvállalatok szerepe igen jelentős a gépiparban: a termelés közel 90%-át állítják elő a legalább 250 főt foglalkoztató cégek.

2011-től a **járműgyártás** vált az ipari termelés első számú motorjává, de az iparág vállalkozásai már két évtizede – főként a tartós exportkereslet miatt – szinte minden évben számottevően növelték termelésüket. A fejlődést csak a 2008–2009. évi gazdasági válság hatására bekövetkezett 2009. évi visszaesés akasztotta meg. A járműgyártás 2011-ben – majdnem 20%-os aránnyal – a feldolgozóipar legnagyobb alága lett, megelőzve a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártását. A termelésből való részesedése 2016-ban már a 30%-ot is meghaladta, 2017-ben 29%-ra mérséklődött. A kibocsátás növekedése 2013-tól 2015-ig minden évben 15% felett alakult (ezen belül 2014-ben 21%-os volt a bővülés), miután a létrejött, új kapacitásokat üzembe helyezték. 2016-ban a termelés alig, 0,3%-kal, és 2017-ben is csak kismértékben, 1,5%-kal emelkedett. Mindamelllett az iparágban foglalkoztatottak száma nagyobb, a vállalkozásoké kisebb ütemben nőtt 2016-hoz képest.

A járműgyártás 2017. évi teljesítménye az összes értékesítésből döntő hányadot, 92%-ot képviselő külpiazi eladások 1,2, illetve a hazai eladások 6,4%-os bővülésének az eredője. A belföldi értékesítés 2016-ban 2,5%-kal csökkent, de előtte a 2013–2015 közötti időszakban kimagasló növekedést regisztráltunk. 2017-ben a feldolgozóipar exportjából 35, a hazai eladásokból 9,3%-kal részesedett az alág.

A járműgyártás kibocsátásának felét kitevő közúti gépjármű gyártásában 2017-ben a termelés volumene 3,0%-kal csökkent. A 2016. évi 4,5%-os visszaesésig – a 2009-es válságév kivételével – minden évben termelésbővülést regisztráltunk (2015-ben 16,4%-os volt a növekedés). A 31%-os súlyú közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártásában 2017-ben 9,0%-kal többet, a 15%-os arányú járművilla-mossági, -elektronikai készülékek gyártásában pedig ugyanannyit termeltek, mint egy évvel korábban. A három szakágazat a termeléshez hasonló arányban részesedett az exportból (57, 28, illetve 15%).

A közúti járműgyártást alapvetően a hazánkban letelepedett multinacionális cégek tevékenysége, illetve az ezzel összefüggő alkatrészgyártás határozza meg. A győri Audi a személygépkocsi-gyártás mellett a járműmotorgyártásban is fontos gazdasági szereplő, és 2017 novemberében megkezdte az elektromotorok próbagyártását is. 2016-ban a TT Coupé, TT Roadster, A3 Limousine és A3 Cabriolet autót gyártotta, amelyek többsége már régebb óta a gyár termékpalettáján szerepel. A Mercedes autógyár B és CLA osztályú személygépkocsikat állít elő. Az esztergomi Suzuki 2013 őszétől átállt az SX4 S-CROSS

gyártására, 2015 márciusában pedig megkezdte az eddigi legmagasabb árkategóriájú termékének, az új Vitara sorozatgyártását. A Suzuki SWIFT gyártása 2017 januárjában megszűnt Magyarországon.

A feldolgozóipar második legjelentősebb területe, 2017-ben a termelés 12%-át adó számítógép elektronikai, optikai termék gyártása volt. (2003-tól 2006-ig, illetve 2009–2010-ben a termelési arányát tekintve még az első helyen állt a feldolgozóipari alágak sorrendjében.) A járműgyártáshoz hasonlóan a kibocsátás 2008–2009-ben visszaesett (2,7, illetve 14,5%-kal), azonban 2010-ben a külső kereslet hatására kiugró mértékben nőtt (22%). A magyarországi kapacitások leépítésével párhuzamosan 2011-től 2013-ig a kibocsátás folyamatosan csökkent: 2012-ben 17,2%-kal volt alacsonyabb az előző évinél. A 2016. évi 9,5%-os növekedés után 2017-ben valamivel kisebb mértékben, 8,8%-kal emelkedett a termelési volumen.

Az iparágat – hasonlóan a járműgyártáshoz – néhány, nagyrészt kivitelre termelő multinacionális vállalat határozza meg. 2017-ben az összes értékesítés 95%-át (a feldolgozóipari export 15%-át) képviselő számítógép-, elektronikai-, optikaitemék-gyártás külpiazi eladásai 8,4%-kal, a kis súlyú hazai eladásai pedig – a feldolgozóipari alágak közül a legnagyobb mértékben – 23%-kal nőttek.

Az alág termelésének 96%-át négy alágazat adta a nyolcból. Az egyharmad részt képviselő **elektronikus fogyasztási cikk gyártása** jelentősen, 13,2%-kal emelkedett, a 99%-ot kitevő export még ennél is nagyobb mértékű, 13,9%-os bővülése mellett. Az alágazat termékeit tekintve főként az autóiipari akusztikai és elektronikai alkatrészek, termékek, a szórakoztató elektronikai berendezések, valamint a televíziók iránt nőtt meg a kereslet. A kisebb súlyú (27%-ot adó) **híradástechnikai berendezés gyártása** folytatta előző évi 10% feletti bővülését, a kibocsátás 2017-ben 12%-kal emelkedett. Az összes értékesítésből 93%-kal részesedő kivitel a termeléssel szinte megegyező mértékben nőtt. Az elsősorban különböző telekommunikációs eszközöket, berendezéseket előállító alágazat – az átalakuló fogyasztói szokások, valamint a globális termelési láncon belüli termelésáthelyezések miatt – 2011-től 2015-ig erőteljes recesszióban volt (a termelés minden évben csökkent, 2012-ben több mint 25%-os visszaesést mértünk), ami a beruházások elmaradásával és az alkalmazotti létszám csökkentésével járt együtt.

Az alágon belül a harmadik legnagyobb súlyúnak számító, elsősorban a járműiparba szállító elektronikai alkatrész, áramköri kártya gyártásában 2017-ben lassult a növekedés üteme. A 2016. évi kiugróan magas, 34%-os termelésbővülést követően 2017-ben 4,6%-ra mérséklődött. Ezzel szemben a sorrendben negyedik, számítógép, perifériás egység gyártása 2,6%-kal csökkent, itt a visszaesés már harmadik éve tart.

A kétvényi csökkenést 2017-ben egy számottevő növekedés váltotta a **gép, gépi berendezés gyártásában**: a kibocsátás 12,5%-kal haladta meg az egy évvel korábbi. A gépipari alágban 2011-ben mértünk utoljára kétszámjegyű termelésbővülést. A feldolgozóipari termelésből 6,9%-kal részesedett, amelylyel az alágak rangsorában megőrizte hatodik helyét (2016-ról 2017-re). A feldolgozóipari kivitelből 7,5%-ot képviselő (a harmadik legnagyobb exportőr) alág külpiazi eladásai – a 2016. évi jelentős visszaesést követően – 6,9%-kal emelkedtek. Az összes értékesítés 16%-át kitevő hazai eladásokban gyorsult a növekedés üteme: 16,8%-kal bővült a volumen.

Az alág kibocsátásának mintegy harmadát adó – a közúti jármű- és légi motort nem tartalmazó – motor, turbina gyártása gyakorlatilag a 2016. évi szinten maradt (egy évvel korábban még 31%-os volt a visszaesés). A szakágazat kiemelt szerepet betöltő nagyvállalata olyan mobil gázturbinákat gyárt, amelyek alkalmasak a vezetékes villamos energiával nem ellátott területek kiszolgálására. A gép-, gépi berendezés-gyártásban az autóiipari szállító cégek elsősorban külpiazi termelnek, a termékeik között autó- és motoralkatrészek, üzemanyag-elosztó rendszerek szerepelnek. Legjobban az egyéb általános rendeltetésű gép gyártásába tartozó szakágazatok (például fűtőberendezést, emelőgépet, irodagépet, kéziszerszámgépet, légállapot-szabályozót előállítók) teljesítettek. Az iparág egyébként sokfajta tevékenységet ölel fel a csap, szelep gyártásától kezdve a különféle kézi szerszámok, szerszámgépek, óriás szivattyúk gyártásáig, azonban a többi szakágazat egyenkénti súlya 0,003 és 10,3% között szóródik. A szakágazati „átlagsúly” – a motor, turbina gyártása nélkül – mindössze 3,4%.

A legkisebb súlyú, a feldolgozóipari termelés 4,4%-át képviselő gépipari alágban, a **villamos berendezés gyártásában** 2013 óta folyamatosan nő a termelés, 2017-ben 4,2%-kal (2016-ban 6,1%-os bővü-

lést mértünk). 2017 folyamán a külpiaci eladások 3,2, a hazaiak 10,0%-kal emelkedtek. Az értékesítés döntő részét (87%-át) az export adta, hasonlóan a többi gépipari területhez.

Az alág hat alágazatából négyben termelésbővülést mértünk. A legnagyobb (több mint 31%-os súlyú) alágazat, a vezeték, kábel, szerelvény gyártása 2017-ben 7,6%-kal meghaladta az előző évit. A másik szinte azonos súlyú villamos motor, áramfejlesztő, áramelosztó, -szabályozó készülékek gyártásában a termelés volumene hasonló mértékben, 7,5%-kal emelkedett. Mindkettőben folytatódott az előző évi növekedés. A háztartási készülékeket (például: hűtőszekrény, mosógép, porszívó) és a villamos világítóeszközöket gyártó cégeknél 2017-ben a termelés 8,0, illetve 9,5%-kal csökkent.

Jellemző volt még a villamos berendezés gyártására, hogy az autópárnak beszállító cégek 2017-ben is növelni tudták a termelésüket, hasonlóan az előző évhez. Ezek a vállalatok főként autókábelt, autópári elektromos csatlakozóelemeket, valamint autókhoz való elektronikai alkatrészt állítanak elő.

4.2. Vegyipar

Az előző évi kismértékű csökkenés után 2017-ben a **vegyiparban** a termelés volumene 4,4%-kal emelkedett, ennek köszönhetően a feldolgozóipari termeléshez való hozzájárulása is 17,9-ről 18,7%-ra nőtt (ez az arány 2012 óta folyamatosan csökkent). A vegyiparra is jellemző a nagyvállalatok koncentrációja, amelyek – a gépiparéhoz képest alacsonyabb mértékben – a kibocsátás 61%-át adják.

A feldolgozóipari termelés 5,5%-át kitevő **vegyi anyag, termék gyártása** 2017-ben – a 2016. évvel szinte azonos mértékben – 1,7%-kal mérséklődött. A két éve tartó csökkenés egy hároméves (2013–2015) fellendülés után következett be. 2016-ban a külpiaci eladások 10,8%-kal emelkedtek, addig a hazaiak jelentősen, 24%-kal visszaestek. (A belföldi értékesítés esetében már 2015-ben megszakadt egy öt évig tartó növekedési periódus.) Az iparági kivitel – az exportorientáció évről évre való fokozódása mellett – az összes értékesítésből 69%-kal részesedett, ami az előző évhez képest 7,4 százalékponttal magasabb.

A 2016. évi 3,6%-os csökkenést követően 2017-ben csupán 0,6%-kal mérséklődött az alág közel kétharmadát adó műanyag-alapanyag gyártása. Itt az összes értékesítés háromnegyedét képviselő kivittel 21%-kal emelkedett, ezzel szemben a belföldi eladások volumene nagymértékben, 36%-kal visszaesett. A szakágazathoz két piacvezető – a magyar vegyipar bástyáinak számító – nagyvállalat tartozik. A kazincbarcikai gyár a vegyipari alapanyagok (MDI, TDI, PVC), speciális vegyszerek és petrokémiai anyagok egyik vezető európai gyártója. A tiszaiújvárosi gyár az alaptevékenység keretében vásárolt vegyipari benzinből, illetve gázolajból etilént és propilént, ezekből polietilént (LDPE, MDPE, HDPE), illetve polipropilént (PP) állít elő.

A többi 14 – heterogén tevékenységeket (mint például az ipari gáz, színezék, szerves és szervetlen vegyi anyag, műtrágya, mezőgazdasági vegyi termék, festék, tisztítószer és testápolási cikkek gyártását) felölelő – szakágazat 0,001 és 8,2% közötti részesedéssel rendelkezik, amelyek közel 60%-ában növekedést regisztráltunk.

Ellentétben az előző évvel, a vegyipar második legnagyobb alágában, a **kokszgyártás, kőolaj-feldolgozásban** 8,0%-kal bővült a termelés. 2011 óta ezen felül csak egy alkalommal, 2014-ben nőtt a volumen (1,0%-kal). 2017-ben 0,8 százalékponttal nőtt az iparág feldolgozóiparon belüli súlya az előző évhez képest.

A növekedés az összes értékesítés 67%-át képviselő – a feldolgozóipar belföldi értékesítésének 11,6%-át adó – hazai eladások 2,9, és az export 14,6%-os emelkedésének az eredménye.

A feldolgozóipari termelésből 3,1%-ot képviselő **gyógyszergyártás** kibocsátása az előző évi csökkenéssel szemben 2017-ben 8,1%-kal meghaladta a 2016. évit, amelyhez elsősorban a külpiaci eladások kedvező alakulása járult hozzá. Az összes értékesítés 85%-át adó kivittel 8,2%-kal nőtt, míg a belföldi értékesítés az előző év szintjén maradt. A magyarországi gyógyszeripar teljesítménye gyakorlatilag négy nagy gyógyszergyár termelésében koncentrálódik. A gyártók kimagasló beruházási kedve folytatódott 2017-ben is.

A feldolgozóiparon belül a negyedik legnagyobb, 8,0%-os termelési súlyú **gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása** alágat csak részben soroljuk a vegyipar kategóriájába, mivel a nemfém ásványi termék gyártása nagyrészt az építőanyag-ipart foglalja magába. A kibocsátás 1996 óta

– a 2009. évi jelentős és a 2013. évi kismértékű csökkenés kivételével – folyamatosan emelkedik. A 2015. évi 15,1%-os kimagasló növekedés után 2016-ban lassult a dinamika, 2017-ben pedig 7,1%-kal nagyobb volt a termelés volumene az egy évvel korábbinál. Az előző évhez hasonlóan alakultak a külpiazi eladások, amelyek az összes értékesítés közel kétharmadát adták, a volumen 3,9%-kal emelkedett. A hazai értékesítésben viszont gyorsult a növekedés üteme, a volumen 12,1%-kal nőtt. Három éve tart a fennélülés a belföldi eladásokban (ezt megelőzően hét évig – 2008-tól 2014-ig – folyamatos csökkenést mérünk).

A vegyipari kibocsátásból 30%-kal részesedő két ágazatból a kisebb súlyú gumitermék gyártása 5,2%-kal bővült az exportteljesítménynek köszönhetően. Meghatározó cégei elsősorban autókhoz – sport és szupersport kategóriájú személyautókhoz is – és tehergépkocsikhoz állítanak elő gumibroncsokat.

A nagyobb súlyú műanyag termék gyártása 6,6%-kal emelkedett az egy évvel korábbihoz képest. Ezen belül a kibocsátás 17%-át adó műanyag lap, lemez, fólia, cső, profil gyártása nőtt a legnagyobb mértékben, 23%-kal.

A feldolgozóipari arányát tekintve 2,4%-kal (az alágából pedig 30%-kal) részesedő nemfém ásványi termék gyártása 9,4%-kal meghaladta az egy évvel korábbi. A termelés bővüléséhez az építőipari konjunktúrával összefüggő hazai kereslet felfutása, illetve a kivitelre termelő, autópárnák beszállító cégek, valamint az üveg és műszaki kerámiatermékek gyártói járultak hozzá, amelyek biztonsági üveget, napfényvédőt, szélvédő üvegeket, buszüvegeket, visszapillantó tükröket állítanak elő.

4.3 Kohászat

Az alágak közül a közepes (8,1%-os) súlyt képviselő **fémalapanyag, fémfeldolgozási termék gyártása** 2017-ben 11,1%-kal emelkedett az előző évhez képest (akkor 4,0%-os volt a növekedés), és mind a két értékesítési irányban nőtt a kereslet. A teljesítmény a fémalapanyag-gyártás (kohászat) ágazat 10,7, és a fémfeldolgozási termék gyártásának 11,4%-os bővüléséből származott, amelyek iparágon belüli súlya 41, illetve 59% volt. Az iparág termékeinek legnagyobb felvevőpiaca az építőipar és a járműgyártás. A termelés 58%-át a kis- és középvállalkozások adták, eltérően a gépipar és a vegyipar erős nagyvállalati koncentrációjától. Az alág összes eladásának 61%-át adó kivitel 10,8%-kal emelkedett. A hazai eladások 8,7%-kal nőttek. A belföldi értékesítés vonatkozásában az alág a feldolgozóipari rangsor második helyét foglalta el 12,5%-os részesedésével, ezzel 2016 után másodszor is megelőzte a több évig második kokszygyártás, kőolaj-feldolgozás alágat. Az ide sorolt vállalkozások jelentős része az építőipar és járműgyártás beszállítója.

A fémalapanyag gyártása ágazat legnagyobb szakágazata, a vas, acél, vasötvözet-alapanyag gyártása 27%-kal emelkedett a 2016. évi alacsony bázishoz viszonyítva mind a hazai, mind a külpiazi eladások élénkülésének köszönhetően. A másik meghatározó szakágazatban, az alumíniumgyártásban az előző évhez képest lassult a dinamika: a kibocsátás 1,0%-kal nőtt.

A másik ágazat (fémfeldolgozási termékek gyártása a legjelentősebb fémmegmunkálás kibocsátása 11%-kal nagyobb volt, mint 2016-ban. A második legnagyobb fémszerkezet gyártása azonban 0,5%-kal csökkent, nagyrészt a kivitel számottevő visszaesése miatt.

4.4. Élelmiszeripar

2017-ben a feldolgozóipari termelés 11%-át adó **élelmiszer, ital és dohánytermék gyártása** 2,0%-kal emelkedett. A 2011 óta eltelt időszakban csak 2013-ban nem nőtt a kibocsátás, ekkor 1,0%-kal csökkent a teljesítmény. 2000 és 2010 között azonban csak három évben növekedett az alág termelése.

Csakúgy, mint 2016-ban, 2017-ben is mindkét értékesítési irányban növekedés történt. Az összes értékesítés 60%-át kitevő hazai eladások – amelyek a feldolgozóipar belföldi értékesítéséből a legnagyobb részt, több mint egynegyedét képviselték – 1,9%-kal haladták meg az egy évvel korábbi (2016-ban hasonló mértékű, 1,6%-os volumenbővülést mérünk). 2017-ben az összes értékesítés 40%-át (a feldolgozóipari kivitel 5,8%-át) kitevő exporteladások az előző évinél kicsit nagyobb ütemben, 2,0%-kal emelkedtek.

2017-ben az alág tíz alágazatából nyolcban 0,3 és 15,5% közötti bővülést mértünk. A legnagyobb súlyú, a termelés egynegyedét kitevő húsfeldolgozás, tartósítás, húskészítmény gyártása 2,9%-kal emelkedett az egy évvel korábbtól (akkor 4,4%-kal nőtt a volumen), elsősorban a madárinfluenza miatt, hiszen igen jelentős baromfiállományt kellett megsemmisíteni. A termelés csökkenése leginkább a kivitel 11,1%-os visszaesésében tükröződött. Az előző évi csökkenéssel szemben 2017-ben 5,4%-kal emelkedett az italgyártás (az egész alágból 15%-ot képviselő, a rangsorban 2. alágazat). Az italgyártás közel felét adó üdítőital, ásványvízgyártásban 7,3%-kal nőtt a termelés. A harmadik legnagyobb súlyú takarmánygyártás növekedési üteme jelentősen lelassult az előző évhez képest, kibocsátása 0,8%-kal emelkedett. A legnagyobb mértékben, 15,5%-kal a növényi, állati olaj gyártása haladta meg az egy évvel korábbit, főként az export igen kedvező alakulásának köszönhetően.

Folytatódott a növekedés a majdnem 10%-os alági arányt képviselő tejfeldolgozásban: a termelés 5,4%-kal emelkedett, elsősorban a tejtermékkivitel jelentős élénkülésének eredményeként. A 2016-ban még 14%-os bővülést elérő, erősen időjárásfüggő (8,6%-os súlyú) gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás kibocsátása 2017-ben kisebb mértékben, 3,4%-kal nőtt. Az összes értékesítésből mintegy kétharmadnyi részt adó exportban az oroszországi piac szűkülését csak részben sikerült pótolni. Az előző évi 25%-os visszaesssel szemben az alág 9,0%-át kitevő egyéb élelmiszer gyártása (például cukor- és édességgyártás, illetve tea-, kávéfeldolgozás) 2017-ben 0,7%-kal mérséklődött.

6. tábla

Az élelmiszeripar alágazatainak termelési volumenindexei
(előző év=100%)

(%)

Alágazat	2016	2017
Húsfeldolgozás, -tartósítás, húskészítmény gyártása	104,4	97,1
Halfeldolgozás, -tartósítás	...	...
Gyümölcs-, zöldségfeldolgozás, -tartósítás	113,7	103,4
Növényi, állati olaj gyártása	91,5	115,5
Tejfeldolgozás	108,3	105,4
Malomipari termék, keményítő gyártása	96,0	101,9
Pékáru, tésztafélék gyártása	101,5	100,3
Egyéb élelmiszer gyártása	75,2	99,3
Takarmány gyártása	128,5	100,8
Italgyártás	95,6	105,4
Dohánytermék gyártása	96,6	109,9
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	101,0	102,0

4.5 Könnyűipar

A könnyűiparba két alág tartozik. A nagyobbikban, a feldolgozóipari termelés 3,3%-át kitevő **fafeldolgozás, papírtermék gyártása, nyomdai tevékenységben** folytatódott a növekedés (2013 óta minden évben emelkedett a volumen), a kibocsátás – a 2016. évi 6,4%-os bővülést követően – 2017-ben 3,1%-kal nőtt.

Az alág teljesítményének több mint felét képviselő papír, papírtermék gyártásában alig emelkedett a termelés volumene (0,1%), ahol a belföldi piac szűkülését a külpiazi eladások 4,3%-os növekedése kompenzálta. Ezen belül a legnagyobb súlyt képviselő papír csomagolóeszköz gyártása 0,5%-kal magasabb volt, mint egy évvel korábban. A két kisebb ágazatból a több mint egynegyedét adó, bútorgyártást nem tartalmazó fafeldolgozás, fonott áru gyártása 8,6%-kal haladta meg az előző évit. Ezen belül a falemezgyártás volumenbővülése 44%-os volt. A legkisebb ágazat, a nyomdai és egyéb sokszorosítási tevékenység 3,7%-kal emelkedett (2016-ban még 1,6%-kal csökkent), mindkét értékesítési irányban növekedést mértünk.

A másik könnyűipari alág – a feldolgozóipar legkisebb súlyú (1,6%) alága – a **textília, ruházat, bőr és bőrtermék gyártása** 7,5%-kal meghaladta az egy évvel korábbit (akkor 0,2%-os csökkenést mértünk). Az iparág külpiaci eladásai – ami az összes értékesítés 82%-a – 6,7, a hazaiak ennél jobban, 13,9%-kal nőttek.

Az alág három ágazata közül a legnagyobb, 45%-ot képviselő bőr, bőrtermék, lábbeli gyártása 3,4%-kal emelkedett, nagyrészt a táskafélék, szíjzat gyártásának köszönhetően. Ebben a szakágazatban több járműipari beszállító cég tevékenykedik, amelyek főként bőr ülészszerkezeteket, és egyéb speciális bőr autórészt állítanak elő. A 2016-ban még jelentős visszaesést produkáló, 33%-os súlyt képviselő textília gyártása 2017-ben kimagaslóan, 25%-kal nőtt. Az ágazat vállalkozásai a textíliákon kívül tetőponyvákat, autószőnyeget és még bálahálót is gyártanak. A legkisebb ruházati termék gyártása 4,7%-kal elmaradt az egy évvel korábbitól, leginkább az 50 főnél kevesebbet alkalmazó vállalkozások termelés-visszaesése miatt.

4.6. Egyéb feldolgozóipar

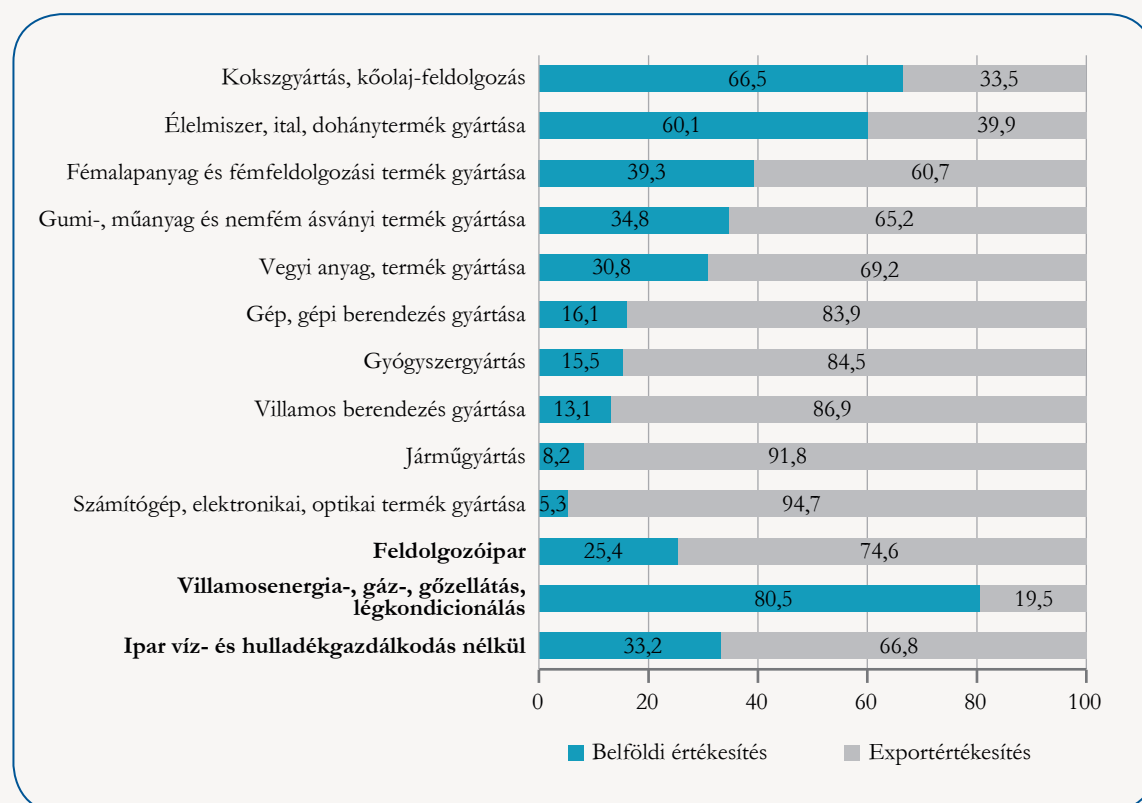
Már hetedik éve bővül a termelés (2017-ben 2,9%-kal) a feldolgozóiparból 3,3%-kal részesedő – a máshová be nem sorolható tevékenységeket összegyűjtő – **egyéb feldolgozóipar; ipari gép, berendezés üzembe helyezése, javítása** területén.

Az összes értékesítés 63%-át kitevő export gyakorlatilag stagnált, míg a belföldi értékesítés 6,7%-kal nőtt.

Az alág legnagyobb – közel egyharmad súlyú – szakágazata az orvosi eszköz gyártása a 2016. évi 11,5%-os növekedést követően 2017-ben kisebb mértékben, 1,7%-kal bővült. Az előző évi csökkenést követően jól teljesítettek a bútorgyártásba besorolt vállalkozások, kibocsátásuk 4,7%-kal emelkedett.

10. ábra

Az ipar belföldi és exportértékesítésének a megoszlása, 2017

4.7. Az ipari szerkezet változása

Az elmúlt közel 10 évre visszatekintve 2017-ben is folytatódott az **ipari termelés szerkezetének az átalakulása**: az ipari termelés – összehasonlítói áron számított – ágazati összetételében folyamatosan nőtt a **feldolgozóipar**, ezen belül is a **gépipar** aránya. Jelentősen változott a gépipari termelés (és ennek megfelelően az export) belső szerkezete is. A gépipar súlya 2009 óta lényegesen, 7,2 százalékponttal emelkedett: 2017-ben a négy gépipari ág együttesen az ipari termelés majdnem felét adta, 2009-ben 42%-ot tett ki. Ezen belül a járműgyártás növelte a legnagyobb mértékben, 11 százalékponttal a részesedését. A gép, gépi berendezés gyártásának a súlya 2,0 százalékponttal emelkedett 8 év alatt, a másik két ág részesedése csökkent: a számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása 3,8, illetve a legkisebb villamos berendezés gyártása 1,9 százalékponttal.

A vegyipari alágak 20,2%-os arányt képviseltek 2017-ben, ez 3,0 százalékponttal alacsonyabb 2009-hez viszonyítva.

Az élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása iparon belüli súlya évek óta csökkenő-stagnáló tendenciát mutat. 2009-hez mérten 2,3, százalékponttal csökkent az aránya, de így is a feldolgozóipar harmadik legnagyobb alága. 2009 és 2017 között a kokszyártás, kőolaj-feldolgozás súlya 2,5 százalékponttal visszaesett, ugyanakkor a fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártásáé 0,8 százalékponttal nőtt. A könnyűipar részesedése 2009-hez képest csak minimálisan változott (0,1 százalékponttal mérséklődött).

Az ipar másik két nemzetgazdasági ágának súlya csökkent 2009-ről 2017-re, a **bányászaté** 0,3, az **energiaiparé** 2,3 százalékponttal.

7. tábla

Az ipar ágazati szerkezete a termelési érték megoszlása alapján
(2017. évi árszinten)

Ág, alág	2009	2013	2017
	(%)		
Bányászat, kőfejtés	0,6	0,4	0,3
Élelmiszer, ital, dohánytermék gyártása	12,6	11,3	10,3
Textília, ruházat, bőr és bőrtermék gyártása	1,5	1,5	1,5
Fafeldolgozás, papírtérkép gyártása, nyomdai tevékenység	3,3	3,2	3,2
Kokszyártás, kőolaj-feldolgozás	6,7	5,0	4,3
Vegyí anyag, termék gyártása	5,6	6,1	5,3
Gyógyszergyártás	3,7	3,3	3,0
Gumi-, műanyag és nemfém ásványi termék gyártása	7,2	7,1	7,7
Fémalapanyag és fémfeldolgozási termék gyártása	6,9	7,5	7,7
Számítógép, elektronikai, optikai termék gyártása	15,1	10,8	11,4
Villamos berendezés gyártása	6,1	4,1	4,2
Gép, gépi berendezés gyártása	4,6	7,8	6,6
Járműgyártás	16,4	23,6	27,4
Egyéb feldolgozóipar; ipari gép, berendezés üzembe helyezése, javítása	3,1	2,9	3,1
Feldolgozóipar	92,9	94,4	95,5
Villamosenergia-, gáz-, gőzellátás, légkondicionálás	6,5	5,1	4,2
Ipar víz- és hulladékgazdálkodás nélkül, a legalább 5 főt foglalkoztató vállalkozások	100,0	100,0	100,0

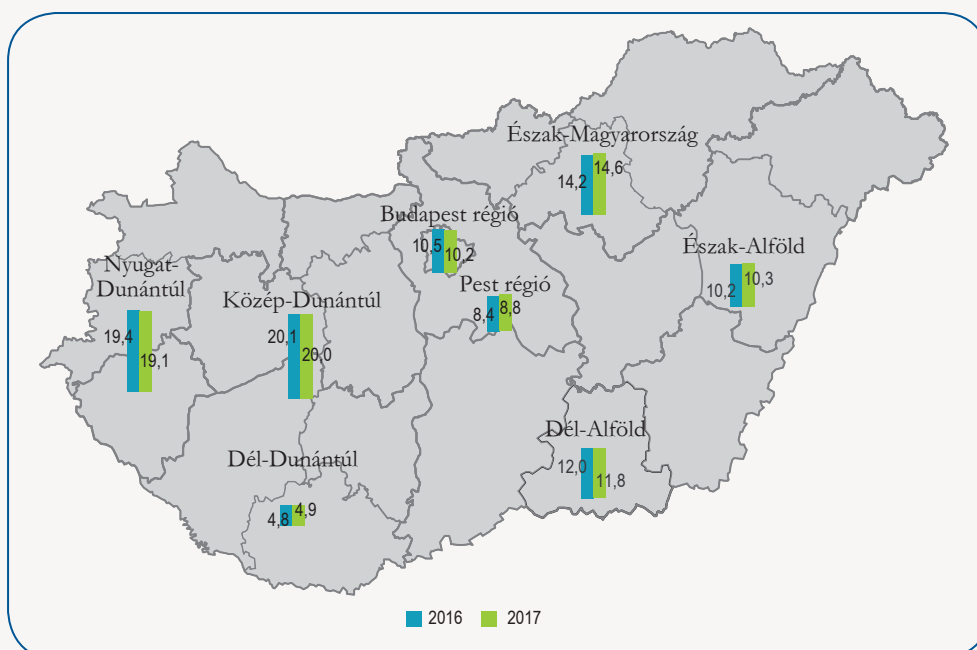
5. Területi összehasonlítás²

2017-ben **Magyarország minden régiójában** nőtt az ipari termelés az előző évhez képest. A legnagyobb mértékű (7,7%-os) növekedést az egytized súlyt képviselő **Észak-Alföldön** regisztráltuk az előző évhez képest (akkor 2,2%-os volt a csökkenés). A régióban Szabolcs-Szatmár-Bereg megye termelése nőtt a legjobban, 12,1%-kal, a legnagyobb súlyú Jász-Nagykun-Szolnok megyéé pedig 11,2%-kal. A régiók növekedési rangsorában a második helyet, 6,9%-kal – a 2016-ban még első – legkisebb súlyú **Dél-Dunántúl** foglalta el, ahol a legnagyobb mértékben Baranya megye kibocsátása emelkedett (12,8%), de Somogy és Tolna megyében is bővült a volumen, 9,4, illetve 0,4%-kal. **Pest** régió 6,4%-os teljesítményével harmadik lett a rangsorban (2016-ban még 3,2%-os csökkenést mértünk). Kisebb ütemben, de folytatódott a növekedés az ipari termelés legnagyobb hányadát adó régióban, **Közép-Dunántúlon**: a kibocsátás 5,4%-kal haladta meg az előző évit, elsősorban az elektronikus fogyasztási cikkek, valamint a járműipar gyártóinak köszönhetően. Az ide tartozó megyék rangsorában az első Veszprém megye lett 15,4%-os bővülésével. Az előző évben harmadik Észak-Magyarország 5%-os növekedésével az ötödik helyre csúszott, azonban mindhárom megyéjében (Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves, Nógrád) nőtt a termelés, nagyrészt a műanyag-alapanyag gyártása, az elektronikai alkatrész, áramköri kártya, a híradástechnikai berendezés, illetve a közúti jármű, járműmotor alkatrészeinek gyártásában működő cégek kibocsátásának eredményeképpen.

Az előző évi visszaesés után 2017-ben 4,4%-kal emelkedett a termelés a második legnagyobb súlyú **Nyugat-Dunántúlon**, a régió termelésének mintegy kétharmadát adó Győr-Moson-Sopron megye kibocsátása 3,4, a több mint egytizeddel részesülő Zala megyéé viszont 15,1%-kal emelkedett (ezzel második a megyei rangsorban). A 2015-ben első, 2016-ban negyedik **Dél-Alföld** 2017-ben 2,6%-os növekedésével az utolsó előtti helyre került. A régión belül a legnagyobb súlyú Bács-Kiskun megye termelése – jelentős autóiparának köszönhetően – 3,5, Csongrád megyéé 2,7%-kal emelkedett, ugyanakkor a legkisebb Békés megyéé 1,2%-kal elmaradt az egy évvel korábbtól. A régiók közül Budapest utolsó lett 2,2%-os növekedésével.

11. ábra

Az ipari termelés értékének megoszlása régiók szerint, 2016–2017

² Telephely szerinti adatok alapján.

Jelmagyarázat:

... = Nem közölhető adat.

További információk, adatok (linkek):

[Táblázatok](#)

[Módszertan](#)

Elérhetőségek:

kommunikacio@ksh.hu

[Lépjön velünk kapcsolatba!](#)

Telefon: (+36-1) 345-6789